

MANUS DIRIGENT

COMFORT MUSIC

10. sep 2015
Knut Olaf Sunde

Dirigenten (heretter D.) skal ikke lede ensemblet på konserten. Dirigenten er adskilt fra ensemblet, og leder en eksklusiv del av publikum til det hemmeligholdte stedet. D. er pent kledd, forretningsmessig, som en leder.

Til et siderom ved inngangen sendes den delen av publikum som skal til det hemmeligholdte stedet. Her er én høyttaler, som spiller den innledende lydcollagen. Denne spilles samtidig i hovedhallen der den andre delen av publikum slippes inn. Døren til siderommet holdes lukket.

D. står et lite stykke inn i siderommet, selvsikkert, vennlig, og ønsker dempet velkommen med få ord hver gang en ny person kommer inn. Døren holdes lukket. Frasen kan f.eks være «Hei – velkommen.» og bør være likelydende hver gang. Alt skal foregå med et minimum av informasjon, men vennlig. Om publikummere spør hva som skjer, hvorfor, eller ønsker seg til den andre gruppa av ulike grunner, møtes dette med et smil og en henstilling til å gjøre som man blir bedt om. Til nød kan D. strekke seg til en vennlig forsikring om at alt er trygt og det bare er å følge anvisningene, og bare hvis helt nødvendig bekrefte eller understreke, lavmælt, at dette er en del av verket. Situasjonen må holdes under kontroll, og må ikke under noen omstendighet utarte til en forklaring eller beskrivelse av hva som skal skje.

Hvis noen må på toalettet, viser musikeren som passer døra den toalettbesøkende til og fra toalettet.

Når et tilstrekkelig antall publikummere er kommet inn i rommet, eller ankomstseansen er ferdig, ber D. om oppmerksomhet, og presenterer seg med navn og som dirigent for ensemblet. Manuset her er et utgangspunkt som det er fint om gjøres og formuleres slik D. selv ville gjort det.

“Velkommen igjen. Jeg heter Kai Grinde Myrann og er dirigent for aksiom. Jeg skal lede dere idag. Først noen praktiske opplysninger:

Det er fra nå ikke toalettmuligheter før ca. kl 1930.

Dere må ikke etterlate noen vesker e.l. i dette rommet.

Dere kommer til å møte de øvrige publikummerne igjen, og for de av dere som skal på neste konsert kl 20.00 i Jakob kirke, så vil dere rekke det med god margin.

Jeg vil understreke at dere også får høre konserten, men på en annen måte et annet sted – enn de som nå er sluppet inn i hallen oppe.

Vi skal nå kjøre med buss til et annet sted i byen. Stedet er et kulturminne, så jeg må be dere om ikke å ta på eller flytte på ting når vi kommer dit. Forøvrig oppfordrer jeg dere til å bevege dere rundt på stedet vi kommer til. Så: Vær snille og følg med meg!”

Og gruppen går ut og ombord i den ventende bussen. Det er viktig at det nå ikke står andre publikummere og venter utenfor.

Ombord på bussen, i bussens intercom:

«Det stedet vi skal til har vært forlatt lenge. Det er en ruin. Det ble aldri ferdigstilt. Det skulle sikre kommunikasjonen mellom samfunnstopper ved katastrofe. Og det var hemmelig. Det sto ikke på noe kart, kun ytterst få personer i landet var informert, og etter at det var forlatt var det helt ukjent i mange år. Selve ideen med dette stedet var å opprettholde grunnleggende strukturer i samfunnet for etter en katastrofe å kunne vende tilbake til en normal, altså å beskytte samfunnet – produksjonsmidlene, industrien, næringslivet, jordbruket, økonomien, befolkningen, kulturen. Men stilt overfor den gitte trusselen regnet man ikke med å kunne beskytte samfunnet konkret og umiddelbart. Samfunnet måtte overleve, men en måtte regne med at mye ville gå tapt nettopp i det fortvilte forsøket på å beskytte. Det som skulle beskyttes, måtte ofres. Man måtte gi slipp. Det inkluderte måtte ekskluderes. Jernstøperiet på Vulkan kan her ses som hjulene i samfunnsmaskineriet som måtte holdes igang, men for å få det til, måtte man først sørge for det helt basale, nemlig kontroll over kommunikasjonen, altså informasjonen. Det hemmeligholdte stedet måtte holdes utenfor den allmenne informasjonen for å kunne være istand til å oppfylle funksjonen som beskytter, men det man kunne håpe å beskytte, var ikke de konkrete anleggene eller menneskene, men strukturene, ideene, muligheten til å gjenoppbygge og vende tilbake til de nære ting.

Det forlatte – tomrommene som ruinene innebærer – minner oss om hvor skjøre sammenføyningene er, og at alt er forgjengelig. De minner oss om hva som forsvant, hvem som forsvant, og hva som kunne ha forsvunnet. De ligger der, åpne, men samtidig tilsørt av glemsel. De skaper fortolkningsrom. Ruiner ligger der og vitner om hvor lite som skal til før en skjør balanse forrykkes. Sammenføyningene kan ses som terskler, grenseverdier, eller rett og slett territorialgrenser. Makten og loven avgrensner og regulerer territorier, de skaper et rom, et område – for makt. Et rom, et territorium, et sted som skal fylles, defineres, avgrensnes og reguleres.

Mange spørsmål reiser seg i labile situasjoner. For å involveres må noe ekskluderes. Rent musikalsk er mye informasjon utelatt for å skape åpne rom. Musikken er som uten overflate, mye er skåret bort. Bare rester, rammer, består. Den er ren, uten en konkret eller språklig formende setningsbygning. Det blir en ruin av en musikk, en struktur uten talen, uten livet, uten melodien eller det konkrete om du vil, som om den er forlatt av menneskene, forlatt av livet. Den er blottlagt, gjennomskinnelig. Den bare er her, åpen. Tilgjengelig. Det skaper et rom man aktivt må tre inn i og navigere med lyttingen i, man må tune seg inn på frekvensene.

Musikken preges av en ekstrem utholdenhet, den er nærmest uten overflate, som om bare rester er tilbake.»

Fremme, bussen stanser. Bare gå ut og lede folk frem: gå foran. Gruppen ankommer det hemmeligholdte stedet. Der er det ingen andre mennesker, fordi lydteknikeren og representanten for Telemuseet midlertidig har trukket seg tilbake. Lyden strømmer aøøerede ut av rommene når publikum går ned trappa og trer inn.

Kl. 19.00: Musikken skal bare fortsette til alle er ute.

D. sender beskjed til bussjåføren, som starter avspilling ombord i bussen.

«Da vil jeg gjerne at dere følger med ut, så skal vi ombord i bussen igjen.»

På hele returen fortsetter nå lydforløpet ombord i bussen. D. behøver ikke si mer.

Ved ankomst Vulkan geleider D. gruppa inn og opp trappa til Vulkan, der musikken pågår.